

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HOÁ NGHỆ THUẬT

ĐOÀN THỊ THU TRANG

XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA
XÃ BIÊN GIỚI NẬM CẮN, HUYỆN KỲ SƠN, NGHỆ AN

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH QUẢN LÝ VĂN HÓA

Hướng dẫn khoa học : *PGS.TS. Cao Đức Hải*

HÀ NỘI - 2014

LỜI CẢM ƠN

Khóa luận này là kết quả của những ngày tháng học tập và rèn luyện tại trường Đại học Văn hóa Hà Nội với sự dạy dỗ, chỉ bảo tận tình của các thầy, cô giáo trong khoa Quản lý Văn hóa-Nghệ thuật.

Em xin được gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới các thầy, cô giáo Khoa Quản lý Văn hóa-Nghệ thuật và các cô, chú phòng Văn hóa thông tin huyện Kỳ Sơn, Ủy ban nhân dân xã Nậm Cắn, Công an huyện Kỳ Sơn đã tận tình giúp đỡ em trong quá trình thực địa và tìm tài liệu để hoàn thành khóa luận này.

Đặc biệt, em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất tới **PGS.TS. Cao Đức Hải**, người đã tận tình dìu dắt, chỉ bảo và định hướng cho em trong việc chọn đề tài cũng như hướng dẫn cho em từng trang bản thảo đầu tiên để khóa luận này được hoàn thiện.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, Tháng 5 năm 2014

Sinh viên

Đoàn Thị Thu Trang

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	6
Chương 1: KHÁI QUÁT ĐẶC ĐIỂM ĐỊA LÝ – KINH TẾ - VĂN HOÁ. 9	
XÃ NẬM CĂN, HUYỆN KÌ SƠN, NGHỆ AN	9
1.1. Đặc điểm địa lý	9
1.2. Đặc điểm về dân cư và kinh tế	12
1.3. Văn hóa các dân tộc xã Nậm Căn	22
Chương 2: THỰC TRẠNG PHONG TRÀO XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG	
VĂN HOÁ Ở XÃ BIÊN GIỚI NẬM CĂN – KÌ SƠN- NGHỆ AN	28
2.1. Thực trạng duy trì hoạt động văn hóa truyền thống của các dân	
tộc xã biên giới Nậm Căn	28
2.2. Thực trạng việc tổ chức hoạt động của bộ máy văn hóa ngành	
văn hóa huyện và xã	32
2.2.1. Hoạt động thông tin lưu động - phát thanh.....	32
2.2.2. Hoạt động chiếu phim.....	34
2.2.3. Hoạt động đọc sách ở xã Nậm Căn	35
2.2.4. Nhà văn hóa – Câu lạc bộ	36
2.2.5. Công tác giáo dục truyền thống.....	38
Chương 3: GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ PHONG	
TRÀO XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA Ở XÃ BIÊN GIỚI NẬM	
CĂN, KỶ SƠN, NGHỆ AN.....	41
3.1. Định hướng xây dựng đời sống văn hóa ở xã biên giới Nậm Căn. 41	
3.1.1. Nâng cao dân trí, đào tạo nguồn lực, bồi dưỡng nhân tài phục vụ	
cho sự nghiệp phát triển vùng biên giới	41
3.1.2. Bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa của địa phương với việc mở	
rộng giao lưu tiếp thu tinh hoa văn hóa các vùng miền trong nước	42

3.1.3. Xây dựng và hoàn thiện cơ sở hạ tầng cho hoạt động văn hóa xã biên giới Nậm Cắn.....	46
3.2. Giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả phong trào xây dựng đời sống văn hóa vùng biên giới	48
3.2.1. Nâng cao nhận thức và hoàn thiện bộ máy tổ chức cán bộ hoạt động văn hóa vùng biên giới.....	48
3.2.2. Xây dựng nếp sống văn hóa cộng đồng.....	50
3.2.3. Nâng cao hiệu quả phong trào xây dựng gia đình văn hóa	51
3.2.4. Khuyến khích các hoạt động văn hóa - văn nghệ quần chúng đồng thời đưa các đoàn nghệ thuật chuyên nghiệp lên miền núi	53
3.2.5. Đẩy mạnh xã hội hoá hoạt động văn hóa ở xã miền núi biên giới	54
3.2.6. Tăng cường sự lãnh đạo và quản lý của Đảng và Nhà nước về văn hóa ở xã biên giới	55
3.3. Một số kiến nghị	57
3.3.1. Lập quỹ hoạt động văn hóa	57
3.3.2. Xây dựng điểm du lịch văn hóa	58
3.3.3. Đào tạo tiếng dân tộc cho cán bộ	60
3.3.4. Đào tạo con em dân tộc làm cán bộ nguồn.....	61
KẾT LUẬN.....	62
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	64
PHỤ LỤC.....	65

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Vấn đề xây dựng văn hóa cơ sở đến nay đã trở nên rất quen thuộc đối với mọi người dân ở mọi miền tổ quốc, đó cũng là mối quan tâm hàng đầu của những người làm công tác văn hóa. Kỳ Sơn Nghệ An là một trong những huyện miền núi nghèo nhất nước ta. Có vị trí địa lý tiếp giáp với nước bạn Lào, địa hình nơi đây hiểm trở, độ dốc lớn, đời sống nhân dân gặp nhiều khó khăn, trình độ dân trí thấp, đồng bào dân tộc thiểu số chiếm 95% dân số. Xã Nậm Cắn có tổng diện tích tự nhiên là 9.06636 ha, nằm phía Tây bắc huyện Kỳ Sơn, là xã biên giới có chiều dài tuyến biên giới là 17km, có vị trí quan trọng về chính trị, cũng như an ninh- quốc phòng của huyện Kỳ Sơn nói riêng và cả nước nói chung. Đồng bào dân tộc ở đây sống tập trung thành những làng, bản, trong đó các gia đình thường sống liền kề nhau. Từ lâu người dân ở đây sống bằng nghề nông, trồng ngô, đốt rừng làm nương rẫy, chăn nuôi gia súc... vì vậy có nhiều nghi lễ liên quan đến việc chăn nuôi gia súc, đến vụ mùa, nhiều tập tục thể hiện nếp sống văn hóa riêng biệt đã được hình thành và ăn sâu vào tiềm thức của đồng bào dân tộc nơi đây. Văn hóa của các dân tộc nơi đây được hình thành từ rất lâu đời, là kết quả của sự kế thừa nhiều nền văn hóa khác nhau như H' Mông, Thái, Khơ Mú, vừa đa dạng, vừa phong phú. Vì vậy, việc xây dựng và phát triển đời sống văn hóa của đồng bào dân tộc vùng biên giới Nậm Cắn cũng góp phần lớn cho sự phát triển văn hóa toàn huyện cũng như khu vực Tây Nghệ An. Trong quá trình đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, Kỳ Sơn rất quan tâm đến việc xây dựng đời sống văn hóa cho đồng bào dân tộc vùng biên. Hiện nay đời sống văn hóa của đồng bào dân tộc nơi đây có nhiều tiến bộ và thay đổi nhưng vẫn gặp nhiều khó khăn, bất cập. Do đó, việc xây dựng đời sống văn hóa cho đồng bào

dân tộc vùng biên giới Nậm Cắn Kỳ Sơn- Nghệ An hiện nay càng thật sự cần thiết và cấp bách, góp phần xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Chính vì lý do trên, tôi đã chọn đề tài: “*Xây dựng đời sống văn hóa xã biên giới Nậm Cắn- Kỳ Sơn- Nghệ An*” làm đề tài nghiên cứu với hy vọng góp một phần nhỏ vào việc phát huy, nghiên cứu các giá trị văn hóa ở đây, góp thêm chút tư liệu nghiên cứu lịch sử, văn hóa xã biên giới Nậm Cắn để phục vụ cho sự nghiệp phát triển ngành văn hóa nơi đây.

2. Mục đích nghiên cứu

Khảo sát, đánh giá phong trào xây dựng đời sống văn hóa khu vực xã biên giới Nậm Cắn-Kỳ Sơn-Nghệ An

Đề xuất những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng đời sống văn hóa xã biên giới Nậm Cắn-Kỳ Sơn-Nghệ An

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng

Các hoạt động văn hóa truyền thống của các dân tộc thuộc xã biên giới Nậm Cắn

Công tác tổ chức, quản lý đời sống văn hóa của ngành văn hóa xã Nậm Cắn- Huyện Kỳ Sơn.

3.2. Phạm vi

Trong giới hạn không gian xã biên giới Nậm Cắn huyện Kỳ Sơn- Nghệ An

4. Phương pháp nghiên cứu

4.1. Phương pháp luận

Nghiên cứu đề tài này tôi đứng trên lập trường của chủ nghĩa Mác-Lênin, quan điểm của Đảng về nghiên cứu, xem xét sự vật hiện tượng

4.2. Phương pháp cụ thể

Thu thập tài liệu, phân tích, so sánh, đối chiếu, tổng hợp hệ thống hóa theo yêu cầu của đề tài...đặc biệt qua công tác điền dã sử dụng phương pháp quan sát, phỏng vấn...

5. Đóng góp của đề tài

5.1. Ý nghĩa khoa học

Việc nghiên cứu xây dựng đời sống văn hóa các tộc người xã biên giới Nậm Cắn-Kỳ Sơn-Nghệ An có thể tìm hiểu về thành phần tộc người, sự di dân, các luồng dân cư... đặc biệt là tìm hiểu được một cách sâu sắc nếp sống của vùng dân tộc nơi đây, góp phần làm sáng tỏ một số vấn đề về lịch sử văn hóa của huyện Kỳ Sơn.

5.2. Ý nghĩa thực tiễn

Góp thêm tư liệu cho việc nghiên cứu dân tộc, văn hóa huyện Kỳ Sơn, vận dụng chính sách phát triển vùng sâu, vùng xa, nhất là vùng dân tộc thiểu số một cách hợp lý, giúp mọi người có cái nhìn toàn diện và đầy đủ hơn về văn hóa của các dân tộc xã biên giới Nậm Cắn

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu và phần kết luận, tài liệu tham khảo, phụ lục đề tài gồm có 3 chương:

Chương 1: Khái quát đặc điểm địa lý, kinh tế, văn hóa xã biên giới Nậm Cắn huyện Kỳ Sơn- Nghệ An

Chương 2: Thực trạng phong trào xây dựng đời sống văn hóa ở xã biên giới Nậm Cắn-Kỳ Sơn-Nghệ An

Chương 3: Giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả phong trào xây dựng đời sống văn hóa ở xã biên giới Nậm Cắn huyện Kỳ Sơn-Nghệ An

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. A.I. Ác – nôn - đốp (1981), *Cơ sở lý luận văn hóa Mác – Lênin*, Nxb Văn hóa, Hà Nội.
2. Các Mác và Ăngghen toàn tập, (1993), Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
3. Các Mác: Tư bản, quyển 1, tập 2 (1960), Nxb Sự Thật, Hà Nội.
4. Đại từ điển Tiếng Việt, (1998), Nxb Văn hóa Thông tin.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb CTQG, Hà Nội, 2011.
6. Nguyễn Khoa Điềm (chủ biên) (2001), *Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến đậm đà bản sắc dân tộc*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội
7. Phạm Duy Đức (chủ biên) (2010), *Phát triển văn hóa Việt Nam giai đoạn 2011-2020. Xu hướng và giải pháp*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
8. Phạm Văn Đồng (1995), *Văn hóa và đổi mới*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
9. Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập*, tập 1, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
10. Hồ Chí Minh (2002), *Toàn tập*, tập 5, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
11. Nhiều tác giả (2004), *Văn hóa và sự phát triển các dân tộc ở Việt Nam*, Nxb Văn hóa dân tộc, Hà Nội.
12. Phạm Xuân Nam (1998), *Văn hóa vì phát triển*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.